

DE ELDRE LEDD I
DEN I DET 17DE ÅRH. INNVANDREDE TYSKE
SLEKT SCHEEL-SCHEELE

AV

JØRGEN SCHEEL

Som svar på en forespørsel i Pers. Tidsskr. (10. R., IV, side 89) angående Itzehoeslekten Scheel inneholdt tidsskriftets bind 7. R., I, side 196 følgende artikkel:

„Denne slekt (Itzehoeslekten) har neppe noget med de danske Scheeler (o: Skeeler) å gjøre, men hører rimeligvis til samme familie som A. W. SCHEEL (Stamtavle Kjöbenhavn 1870). Hans kunnskap om de eldre ledd var jo meget mangelfull.

Til denne slekt hører vistnokk også MICHAEL SCHEEL fra Wilster, immatrikulert i Kjöbenhavn 7. mars 1718, 20 år gammel. MARTIN SCHEEL ble ordinert til diaconus i Itzehoe 6. aug. 1693 og rykket 1726 opp til archidiaconus. De mange Scheeler i Mollers Cimbr. litt. I s. 588 må vistnokk også her komme i betraktning, likesom ANNA MARGARETHA SCHEELEN „ein veramte Edelfrau“ begravet i Kjöbenhavn Petri kirkegård 16. sept. 1675 (Pers. Tidsskr. 2. R., III, side 284)“.

I

Stamfaren.

Efter fremkomsten av denne artikkel har det i årenes løp fra Norge vært drevet iherdige undersøkelser for å skaffe nærmere opplysninger om slektens stamfar HEINRICH SCHEEL eller SCHEELE, angivelig død 1634 og om hans avkom i det 17. årh. og senere tider. Forsåvidt angår stamfaren har undersøkelsene imidlertid hittil desverre bare gitt et negativt resultat. Det har ikke lykkedes å identificere ham og derfor lar det seg heller ikke konstatere, hvorvidt det er slektsforbindelse mellom ham og den ovennevnte Itzehoeslekt Scheel og de i Mollers Cimbr. omhandlede Scheeler. I Mollers verk omhandles alle skribenter i Slesvig og Holsten, hvoriblant 11 med navnet Scheel. En av disse er

den ovennevnte diakon MARTIN SCHEEL i Itzehoe. Om ANNA MARGARETHA SCHEELEN se nedenfor under II i slutn.

I fortalen til A. W. Scheels stamtavle opplyses, at stamfaren oberst Scheel ble begravet i Lübeck og at dette ønske var støttet derpå, at han var beslektet med den daværende biskopp i Lübeck JOHANNES SCHEEL eller SCHEELE. Det er imidlertid nå brakt på det rene, at den omhandlede biskopp, som stammet fra Hannover, så langt tilbake i tiden som i 1420 ble valgt til biskopp i Lübeck, hvor han dog ikke kom til å virke som sådan. Han døde 8. sept. 1439 i Ungarn og ble begravet i Wien. Hans våpen var et rødt hjul omgitt av 12 stjerner på blått felt. Noget slektskap mellom ham og stamfaren må vel etter dette ansees usannsynlig.

Undersøkelser i krigsarkivene i Wien angående stamfaren, som angivelig var oberstlöytnant senere oberst i Tillys innfalsarme 1627 har heller ikke gitt noe resultat. Tilsvarende undersøkelser i Lübeck har også vært forgjeves.

Stamtavlen opplyser, at oberst Scheels hustru het MAGDALENE REIMERS. I en slektsberetning som ikke er underskrevet og heller ikke datert, men som må være ca. 150 år gammel, opplyses, at stammoren ble begravet i Kolding. I Kolding kirkebøker 1635–1700 er dog etter meddelelse av Landsarkivet i Viborg ikke innført nogen person ved navn MAGDALENE SCHEEL født REIMERS.

Om stamfaren HEINRICH SCHEEL opplyste Adelsleksikonet 1787, at han var av en hamburgsk familie, som førte et våpen visende en sølvbjelke belagt med en krypende orm; overfor bjelken er 2 sølvliljer og nedenfor 1 sølvlilje. Stamfarens sønnesønn generalløytnant HANS HEINRICH SCHEEL førte også dette våpen og det hamburgske Statsarkiv har 3. juli 1924 meddelt, at da stamfarens barnebarn førte det samme våpen som den hamburgske slekt, er det neppe å tvile på muligheten av en sammenheng. Det har dog ikke lykkedes å påvise denne samhörighet. I Siebmachers tyske adelskalender oppføres denne hamburgske slekt, som vistnokk ennå blomstrer under navnet Schell og det bemerkes, at den tilhører de hamburgske adelige patricierslekter.

Generalløytnant H. H. SCHEELS sønner antok i 1750 årene et annet våpen visende i det ene felt en halv örn og i det annet felt en halv linje. Begrunnelsen var, at de ved korrespondence med sin tremening nedennevnte kaptein KNUD SIGVARD SCHEEL var blitt vitende om, at dennes far Henning og farfar Hans hadde ført dette våpen og at det derfor måtte være riktig å anta våpenet. I stamtavlens fortale gjorde A. W. Scheel oppmerksom på at etter adelsleksikonet av 1787

ble dette våpen ført av en holstensk slekt Scheel, av hvilken allerede 1307 VOLRATH SCHEELE forekommer. På anmodning fra norsk hold til den tidligere utgiver av D. A. A. arkivar Thiset om å ta inn den fullstendige slektstavle for denne holstenske slekt i årboken svarte imidlertid arkivaren: „Desverre kan jeg ikke stille en stamtavle i utsikt i årboken over en 1307 levende gammel holstensk slekt, av den simple årsak, at jeg ingensinde har funnet annet spor til en sådan slekt enn den høyst upålitelige etterretning i adelsleksikonnet. Man har vistnokk ikke noensomhelst tilforlætelig etterretning om, hvilket våpen den i 1307 levende Volrat Scheel førte“.

Som D. A. A. 1893 side 423 uttaler er således slektens opprindelige hjemstavn fremdeles ukjent.

I stamtavlen opplyses, at oberst Scheel etter å ha forlatt Tillys armé bosatte seg i Svabsted i Slesvig. Undersøkelser herom i Svabsted har dog ikke gitt noe annet resultat enn at i vår tid sies den ene halvpart av innbyggerne i og om Svabsted å føre Scheel og den annen halvpart Reimers som slektsnavn. Det kunne måskje synes nærliggende å søke stamfarens og stammorens hjemstavn ved Svabsted, hvor stamfaren festet en gård kanskje etter en tidligere omflakkende tilværelse i underordnet stilling i Tillys armé.

For de senere slektsledd vil det imidlertid nu kunne gis en rekke opplysninger som utfyller A. W. Scheels stamtavle. Foruten å supplere årstall m. v. gir de et tydelig bilde av slektens økonomiske og sociale stilling i det 17. årh. og av den dansk-norske stats vanskelige finanser etter krigen 1658–60 og den senere skånske krig og av krigsødeleggelsene. Til en viss grad kan man nu rekonstruere slektens liv og virke.

II

2^{net} slektsledd.

Overenstemmende med en av stamfarens sønnesønns sønn oberst Giord Heinrich i 1757 utarbeidet slektshistorie oppføres i A. W. Scheels stamtavle stamfarens 6 barn således:

1. CLAUS død ung;
2. HEINRICH død ung;
3. HANS f. 1631 hoved for den eldre linje;
4. JOACHIM f. 22. aug. 1632 † 5. april 1685, hoved for den yngre linje;
5. MARCUS død ung;
6. ANNA død ugift.

Om CLAUS SCHEEL kan nu opplyses, at han i 1678 ble hvervet til felttog som pontonmester ved oberstltn. ANDREAS HARBOES kompani. 20 oktober 1683 fikk „Claus Scheel paa Köbmagergade“ bestalling som likbærer sammen med 35 andre menn. Etter Kjöbenhavns grunntakst av 1689 var Claus S. „löchtenger“ eier av nr. 290 til Köbmagergade verdsatt til 200 rdl. Hans hustru het BEATE THOMESDATTER. 16 mai 1676 hadde han fått ekteskapsbevilling til vielse i huset uten trolovelse og lysning.

Om HEINRICH SCHEEL foreligger ingen opplysninger.

HANS SCHEEL omtales således i oberst Scheels slektshistorie:

„H. S. var 3 år gammel ved sin fars död. Han var mellom 16 og 17 år, da han giftet seg. Han kjøpte et litet landsens hus på Fyen, utbygget det og kalte det Scheelsborg. Da kong Karl Gustav dro over isen til Fyen i året 1658, ble denne landeiendom plyndret, brent og forsvant tillikemed navnet. Han tjente så kong Frederik III i krigen som kaptein, hvoretter han ble forstmester under Kristian V. Han etterlot en sönn som het Henning“.

Den ovennevnte i 1658 så skamferte eiendom het Klusset, lå i Lunde herred noen kilometer nord for Odense. H. S. var bare forpakter av gården, som hørte under det tidligere St. Knuds kloster.

Om ödelæggelsen av Klusset har Landsarkivet i Odense gitt detaljerte opplysninger.

Den 30 aug. 1660 ble oppnevnt en kgl. kommisjon for Fyen og Langeland for å bringe krigsödeleggelsene på det rene. Kommisjonen uttalte, at det av Klusset var blitt kontribuert 1450 slettdaler til fienden. Hester, svin, vogner, korn, kjøkkenutstyr, innbo var blitt fört bort og bygningene skadet, med den följe at H. S. i 1660 bare hadde sådd halvparten av hvad han pleiet å så.

H. S. sendte så andragende til Kongen om nedsettelse av landgildet og om at ett av hans barn etter hans död måtte kunne overta forpaktningen. Det var ikke bare fienden, som hadde plyndret gården. De nasjonale tropper som lå i noen dager ved gården „tog icke aleniste det lidet, hius fra Fienderne war leffnet, men endogsaa Gaarden gandske och totaliter ruinerede“.

Befalingsmannen på Odense gård riksråd MOGENS HÖEG bemerket, at Klusset var ganske utplyndret, og da gården var meget höyt skyldsatt, nemlig til 12 tønder hartkorn, burde vel også tilståes avslag på landgildet, om gården skulle bygges opp igjen.

Det fremgår ikke, hvilken skjebne ansöknungen fikk. Muligens har H. S. ikke vært fornöyet med avgjörelsen; for i 1661–62 flyttet han fra

Klusset og overtok forpaktningen etterhvert av forskjellige eiendommer, først av en gård i Anst herred i det sydlige Jylland og senere av en rekke herregårder på Fyen, som han delvis drev sammen med sin sønn Henning (se nedenfor under III). Blant disse gårder var Billeshave, Eskeberg, St. Knuds kloster (fra 1/5 1668 til 1/5 1671) og Bjørnemoose. Egenrådlig bortforpaktet han Klusset til andre personer, hvorefter denne gård ble ham frakjent ved dom i 1667, fordi han siden 1662 ikke lenger hadde bodd på den og drevet den personlig.

Den 22 april 1668 sendte så H. S. andragende til Kongen om fornyet feste av Klusset. Han opplyste, at han „for 24 Aar siden udi Feide Tiider haffner tient disse Lande och Rüiger och for 17 Aars Tiid haffner sted och fest“ Klusset, som han etter ödeleggelsen i krigen hadde forbedret ved bygning, dog således at ennu en del arbeide stod igjen. Videre hadde han i 9 år tjent for kaptein, dog uten å få nogen-somhelst gage siden 1 mai 1657. Han bad om å beholde Klusset for seg, hustru og barn.

Ansökningen ble avslått. Frederik III resolverte 4 mars 1669, at H. S. „sey ey med samme Gaard widere befatter, men aff dend Bondecarl at besiddes som dend allerede fest haffuer och opbygge schall“.

H. S. var en iherdig supplikant. Sitt slektsnavn skrev han som „Schel“ på samme måte som den yngre bror Joachim. Utrettelig opptrådte han også i retten både som saksöker og som sakvolder, hvilket fremgår av de ennu bevarte tingbøker for de fynske birker. Tvistene gjaldt som regel de forpaktningkontrakter, han hadde sluttet, men også almindelige gjeldsforhold; for han var pengeutlåner tildels mot veksel. Han utövet også legevirksomhet etter datidens forhold. Den 29 mars 1653 stevnet han således K. H. i Lunde for 8 daler badskærlønn, fordi han hadde forbundet hans far for benskade. Den 5 april s. å. førte han vitner i saken. Under rettsmötet bemerket dommeren, at han ikke kunne få lyd på tinget for K. H.'s utilbörlighet for retten med slag på tingbordet, så blekket ble spilt for tingskriveren. K. H. ba tilført protokollen, at H. S. kalte ham en skjelm; skjönsmennene svarte, at de hörte H. S. talte om djevelen; men de hörte ikke, at han sa, at djevelen skulle fare i K. H. Den eldste rettssak er av 17 febr. 1652. Denne dag ble holdt syn i Næsbyhoved birk over Klusset i anledning av H. S.'s overtagelse av gården. En kontrakt mellem H. S. og C. J. (vistnokk H. S.'s formann som fester av gården) ble lagt frem, lest og underskrevet. Den 17 februar 1652 er, såvidt hittil vites, den eldste dato, under hvilken et slektsmedlem nevnes i en dansk embeds-

protokoll. I andre rettssaker opptrådte H. S. som overhoffjegermestere-rens fullmektig angående hugst i Kongens skoger.

H. S. var infanteri-militskaptein for Sunds herreds kompani av fynske oppbud. Kompaniet talte 174 mann. Hans forhold som officer ga imidlertid anledning til kritikk. I en rettssak i Næsbyhoved 19 mai 1668 bemerket vitnene, at H. S. hadde anført til Kongen (se hans for-annevnte ansökning av 22 april s. å.), at han hadde tjent ham som kaptein og gjort store og mandige gjerninger; det var å ønske, nogen kunne vide, hvad eller hvorudi sådanne besto, som han hadde utført uten lønn. Et vitne, birkedommer HANS KRAG, uttalte, at få dager før svenskene kom til landet hadde han etter lensherren sl. SIVERT URNES ordre samlet folket i Allesö; men H. S. sendte bud, at folket skulle gå hjem; Sivert Urne erklærte herimot, at folket skulle til Middelfart å gå mot fienden, og da H. K. møtte H. S. med den beskjed, lovet denne å føre dem til Middelfart, men uteble; H. S. hadde gjennom sin hustru mottatt penge for å fritta folk for vakthold og gravning ved Fredericia.

I A. W. Scheels stamtavle angis H. S. å være født i 1631. Imidler-tid må han ialfall ha vært et par år eldre. Han tok del i krigen 1644. Var han født i 1631, hadde han da bare 13 år gammel gjort krigs-tjeneste, hvilket er lite sannsynlig. Hertil kommer, at hans datter ANNE LISBETH (ELSE) ifølge Skaarups kirkebok ble begravet 74 år gammel den 13 decbr. 1720. Hun var således født 1646, men etter stamtavlen var hennes far dengang bare 15 år. Men tidlig ute har han vel vært med inngåelse av ekteskap således som slektshistorien av 1757 beretter.

H. S. døde den 9 jan. 1692 i Fredericia. Dette fremgår av en til-førsel i Odense rådstuprotokoll over gjenpartdommer 1684–92 side 569. Prosessen gjaldt et vekselmellomværende. Han ble begravet i Fredericia. H. S.'s hustrus personalia er ukjent, hun levte i 1668. Om hans barn se nedenfor under III:

Som det fremgår av foranstående var kaptein H. S. foruten skogs- og jordbrukskyndig også lege- og rettskyndig etter datidens forhold; han kjøpte og solgte bondegårder samtidig som han forpaktet større og mindre eiendommer, han var forretningsvant og fortrolig med bruk av vekslar, han drev også på med pengeutlån, skrev dokumenter for folk, var inkassator og bl. a. sistnevnte virke har öyensynlig ikke gjort ham populær blant hans sambygdinge. Trettekjær og voldsom var han også. Hans forhold til sine søsken og brorbarn vitnet imidlertid om familie- og samholdsfølelse. Som en meget alsidig og virksom mann spillet han nokk en ganske betydelig rolle i bygdens liv, var vel en

utpreget „bygdematador“. Hans økonomi var vistnokk ikke lett særlig i hans siste leveår. Det var neppe noe å skifte etter ham. Om dekkelsen av begravelsesutgiftene ble det prosess, idet hans sønn Henning ble gjort ansvarlig for dem. Ved dom av 23 febr. 1692 ble dog Henning frikjent. Ved sin bror Joachims død ble han gjort ansvarlig for dennes gjeld og i den anledning endog undergitt arrest.

Om stamfarens sønn JOACHIM SCHEEL beretter slektshistorien av 1757:

„J. S. var født nær ved Svabsted den 22 aug. 1632. I sin ungdom la han seg etter matematikk og søkte for nogen tid sin lykke i Holland, ble så kalt tilbake av sin bror kaptein H. Så kom beleiringen av Kjöbenhavn; han hadde imidlertid ikke lykken med seg og kunne ikke slå igjennom. Ble tilslutt voldmester i Kbh. og citadellet Fr.havn, en stilling som nu betyr intet; men dengang ble voldmesteren endog utnevnt ved Kongens patent. Han døde den 5 april 1685 og hans hustru den 4 juli 1683. Begge ble bisatt i St. Petri kirke i Kbh“, hun den 12 juli 1683 i henhold til kirkeregnskapet.

Etter Kjöbenhavns beleiring var J. S. gartner (urtegårdsmann) hos kronprins Kristian og samtidig nadelmaker.

Ifølge Kjöbenhavns Diplomatorium II eiet han et par småhus i byen som nedenstående utskrift viser:

- 4/4 1668 Hellig Giestis Stræde – JOCHUM SKEEL Nadelmager 50 (d.v.s. 50 rdl. etter den nye takst).
Mod Østerportt JOCHYM SCHEEL Gardeners Hus oc Plads 80 rdl.
- 30/10 1689 nr. 265 JOCHUM SCHEELS med en liden Vonning til Klerckegaden 315 (d.v.s. matr. nr.) 150 (d.v.s. ny grunntakst).
- 19/3 1672 Skrivelse til CARL HENRICH VON OSTEN om avmaaling av en Grund i Sölvgade til JOCHUM SCHEEL m. fl.
- 7/5 1672 I et skjöte nevnes bl. a.: „Endelig fick JOCHUM SKEEL ligesaadant et Sköde paa it Stöcke Jordsmon for Enden af sin Haugeplads osv.“.

Den 1 januar 1667 ble J. S. gartner på Koldinghus med en konstant lønn av 100 rdl. årlig, hvortil vel kom bolig; men fra nyttårsdag 1671 til 10 mars 1675, da han „bestillingen er quitbleffuen“ fikk han ikke utbetalt sin lønn. Han var deretter påny gartner i Kbh.; havekunst hadde han vel lært under sitt ungdomsopphold i Holland, inntil

han etter anbefaling av generalmajor og kommandant i K. Hans Christian Schack ble voldmester med konduktørs gage i henhold til Kristian V's patent av 22 okt. 1681.

Den 11 april 1676 sendte J. S. andragende på tysk til Kongen om dekkelse av sine utlegg ved haveanlegg på Koldinghus. Han anførte, at han hadde anlagt slottshaven fra nytt av og i den anledning var kommet i gjeld ved å måtte underholde arbeidsfolkene. To ganger før hadde han bedt om å få gjelden dekket. Skattkammeret hadde også gitt amtskontoret i Kolding ordre i saken, men han hadde allikevel ingen penge fått. Han hadde da lånt penge hos andre ærlige folk mot renter og derved betalt arbeidsfolkene fra år til år, på samme måte kjøpt inn og holdt vedlike materialer. Han ble nå hårdt forfulgt av sine kreditorer på grunn av gjelden og tilholdt å betale eller å tåle tvangsmidler. Han ba derfor om å få godtgjort sine utlegg, som syntes å ha vært 1662 rdl. 32 skilling. Han oppnådde imidlertid ikke selv å få refundert beløpet. Statens finanser var nokk dårlige under og etter den skånske krig. Ved hans død var dødsboets gjeld derfor større enn boets aktiva.

Den 19 desbr. 1663 fikk „Urtegaardsmand JOCHIM SCHEEL OC MARGRETA CATARINA FOLCHERS“ bevilling til vielse i huset (se Pers. Tidskr. 6. R., II, side 259). Vielsen fant sted i det Reventlowske hus, hvor bruden var i tjeneste. Når brudens familienavn i slektsberetningen 1757 anføres som Folchersahm, skyldtes det kanskje en besmykkelse fra forfatterens side. Folchers var et almindelig navn i Holsten, mens Folchersahm var en gammel adelsslekt oppr. fra Østersjøprovinsene, hvis medlemmer nådde høye stillinger i Danmark og Norge i 17. og 18 årh.

MARCUS SCHEEL, stamfarens angivelig yngste sønn, underskrev i 1666 som vitterlighetsvitne et skjöte fra broren Hans på 2 gårder i Veilby sogn og var 1666–68 fadder i Stubberup. I november 1675 lå han i kvarter som militær i Surow ved Wismar og i desbr. s.å. var han kornet ved fynske rytterregiment. I et rettsmöte 19 mars 1678 ble han omtalt som avd. korporal Marcus S. Hans död fremgår av et andragende fra hans brödre H. og J. om hjelp til hans 3 umyndige dötre. Her opplystes, at M. „udi Slaget ved Lunden (det blodige slag ved Lund 4. desbr. 1676) udi hans kongl. May's Tieneste under Fyensche Nationalregiment ved Standarden hafr tilsat sit Lif.“ Hans hustru döde allerede i 1678. Hun var fadder til M.'s brorsönn den senere oberst Joachim Ernst S. ved dennes dåp i Kolding den 17. mars 1675. Hun benevntes da: SUSANNA MARCI SCHELS. Ekteparret etterlot seg 3

umyndige døtre: 1) ANNA MARIA, 2) THRINE MALENE, 3) ?, hvilke underholdtes av H. og J. S.

Stamfarens datter ANNA SCHEEL var den 9 aug. 1668 fadder i Kolding til Joachim S.'s sønn Hans Heinrich den senere generalltn. og kommandant i Citadellet i Kbh. Hun benevntes da ANNA MARGRETT SCHELE. Det ligger nær å anta, at hun er identisk med den foran nevnte i St. Petri kirkegård den 16 sept. 1675 begravne Anna Margaretha Scheelen. Det er på det rene, at denne ikke tilhørte den gamle danske adelsslekt Skeel.

III

3de og 4de (delvis) slektsledd.

Foruten sønnen Henning hadde Hans S. i allfall 2 barn til nemlig:

1. en datter ANNA LISBET eller ELSE, født 1646 og begravet 13 desbr. 1720 på Skaarup kirkegård. Hun var gift med KNUD HANSEN KRAG i dennes 2. ekteskap (se Pers. Tidsskr. 9. R., II, side 103). K. H. Krag ble begravet 7 febr. 1707 58 år gammel.
2. en datter ANNA MARGRETHE, som levet i Odense 1691 og var gift med TÖNNES HANSEN, som var konsumpsjonsforvalter og antagelig døde i Odense i 1690 uten å etterlate noget å skifte. I ekteskapet var 5 barn.

HENNING SCHEEL ble begravet 17 sept. 1717 63 år og 8 mdr. gammel i følge Veistrup kirkes ministerialbok. Han var således født i beg. av 1654. Han gikk med som frivillig i den skånske krig, benevntes 15 novbr. 1676 kvartermester i skånske rostjeneste, men forlot krigstjenesten, da han ikke hadde lykke med seg. Han virket som forpakter av større eiendommer på Fyen tildels sammen med sin far. Særlig drev han kvegoppdrett i stor utstrekning. Likesom sin far var han en iherdig saksøker og sakvolder både angående forpaktninger og om pengetransaksjoner, samtidig som han var juridisk rådgiver for sambygdingen. Han forpaktet Bjørnemoose, Klingstrup, Veistrupgård og Tiselholt og sistnevnte eiendom kjøpte han ved skjöte av 30 sept. 1690 utstedt av de foreldreløse eiere ANNE CATHARINA WALKENDORFF og LAURIDS W. v/ formynder JØRGEN HENNING W. Ved kjøpet av Tiselholt var H. S. kommet opp i den fynske godseierstand. Tiselholt hørte dog ikke til de store danske herregårder; jordarealet utvidet han imidlertid stadig ved kjøp av bondegårder; men i hans tid nådde eiendommen vel neppe over 100 tønner hartkorn.

H. S. var först gift med DOROTHEA ANDERSDATTER, födt 1650 og datter av presten ANDERS RASMUSSEN BOLLER. Hun ble begravet 23 juni 1690 i Skaarup. Da hun ble gift med H. S. var hun enke etter SIMON RASMUSSEN, tidl. rådmann i Svendborg, til hvem hun var blitt viet i 1680 i Svendborg St. Nicolai sogn. I sitt første ekteskap hadde Dorothea i allfall 2 døtre: 1) GEDSCHE MARIE, döpt 10 febr. 1681 og död för 16 desbr. 1697 og 2) INGEBORG, g. m. . . HVID. I sitt ekteskap med Dorothea hadde H. S. i allfall 2 sönnar, som begge döde i helt ung alder.

Den 16 november 1701 inngikk H. S. nytt ekteskap med ANNA KRISTINE TROCHMANN, som var 30 år yngre enn han. Hennes far KNUD HANSEN TROCHMANN var sogneprest til Skaarup.

I sit 2. ekteskap hadde H. S. ifölge Veistrup kirkes ministerialbok 9 barn nemlig med utelatelse av 2 som döde i helt sped alder:

- 1) HANS HENDRIC, döpt 8 mars 1703, g. 1737 med sin tremening på morssiden MARGRETE MARIE KJÆRUMGAARD, död 10 febr. 1765, begr. 15 febr. s. å. i de fattiges kirkegård i Svendborg.
- 2) KNUD SIGVARD, döpt 30 april 1704, död ugift som ingeniörkaptein i Frederiksort 29 april 1762.
- 3) ELSEBETH DORTHEA (Elisabeth Dorothea), döpt 27 april 1707, se A. W. Scheels stamtavle.
- 4) ERIC, döpt 17 april 1711. „Han engagerte seg i 1731 i Kongens Tjeneste at overgaa til Fæstningen Trankebar som Overconstabel og sammesteds ved Smaahandling og tilladelig Köbmandsskab at bruge sin fædrene Arv.“ I 1742 bega han seg atter ut på lange reiser tilsjøs, först til Holland, så til Ost- eller Vestindien. Da boet etter hans bror Knud Sigvard ble sluttet i 1764, hadde familien ikke hört fra ham på 21 år, han antokes derfor död, men ble allikevel tillagt arv.
- 5) ELLEN MARIE, döpt 18 mai 1712 på Tiselholt, se A. W. Scheels stamtavle.
- 6) JØRGEN döpt 3 söndag i adv. 1713, död 21 okt. 1793 som byfoged og byskriver i Stubbeköbing; g. 12 novbr. 1755 m. FROE CATHARINE STAAL, döpt i Stubbeköbing 28 okt. 1735, död 10 juni 1809. Begge ble bisat i det Scheelske gravkapell ved Stubbeköbing kirke h. h. 28 okt. 1793 og 16 juni 1809.
- 7) BENTE DORTHEA (Benedicte Dorothea) döpt 14 juli 1717, se A. W. Scheels stamtavle.

Desuden var det en datter.

- 8) ANNA BEATE, f. 1705 död 23 aug. 1739, hvorom henvises til stamtavlen og Pers. Tidsskr. 1. R., V, side 172 og 1. R., VI, side 103.
- 9) og videre en datter CATHARINE MAGDALENE, f. 1715, se stamtavlen. Da disse 2 døtre ikke er innført i Veistrup min.prot. kan de neppe være døpt i Veistrup.

Hennings enke inngikk 13 okt. 1719 nytt ekteskap med DANIEL KELLINGHUSEN og døde 17 mars 1756. I 1720 overførte hun Tiselholt til sin nye ektefelle til stor skade for hennes barn i første ekteskap.

Slekten Scheels eldre linje nedstammer fra ovennevnte byfoged Jörgen Scheel. Til denne linje hører bl. a. avd. dr. med. overlege Victor S.; videre apoteker Scheel i Hörsholm, generalkonsul i Chikago Scheel og sistnevntes sønn diplomaten Jörgen Ditlef.

Joachim S., fra hvem slektens yngre linje nedstammer, hadde ifølge stamtavlen følgende barn:

- 1) HANS HEINRICH, f. 6 aug. 1668 död 13 okt. 1738 som generalltn. Slekten hadde hittil levet under ofte beskjedne livsforhold. Med ham rykket den yngre linje opp i rangadelen og ved Kristian IX's res. av 1 ok. 1890 ble hans agnatiske descendens anerkjent som henhørende til den danske adel. Stamtavlens utgiver geheimekonferensråd Anton Wilhelm Scheel var hans sønnesønns sønn.
- 2) JOACHIM ERNST, f. 13 mars 1675 död jan. 1707 i Königsberg som avsk. sachsisk oberst ugift.
Disse 2 sønner medtas ikke i foreliggende skrift.
- 3) CATHARINA MAGDALENE, 4) MARTHA, 5) ABEL CATHARINA, 6) ANNA MARIE, 7) SOPHIE ELISABETH; disse oppgis å være døde som barn.
- 8) ANNA DOROTHEA, g. m. forpakter av Hindemæ NILS HÖEGH.

Sistnevnte datter var født 28 juli og ble døpt 31 juli 1672 i Kolding. Hun døde 26 juli 1748 hos byfoged MÖLMARK i Faaborg og ble som „Madame Höegh“ begravet 29 s. m. „i den lille korsgang i kirken.“ Byfoged Mölmark hadde 1 mars 1737 ektet hennes datter Margrete Magdalene og dennes mor og moster ovennevnte Abel Catharina hadde antagelig sitt hjem hos ekteparret.

Veistrup kirkebok melder: „1742, 4 mars kastet Jord paa Niels Hög, 85 år gammel.“ Han var således født omkr. 1657. Hvorfra Niels

Höegh stammer, vides ikke. Han var ikke av dansk adel, se art. i Pers. Tidsskr. 1-3 side 275 og 7-2 side 228.

CATHARINA MAGDALENE døde i 1725. Den 11 desbr. 1696 ble hun gift i Slottskirken i Kbh. (Pers. Tidsskr. 3. R., V, side 301) med herredsfoged CHRISTIAN ROSBACH. Etterpå var det „bryllupsfest i hans höygrevelige Excell. Reventlows Hus.“ Ekteparret fikk 8 barn. Om slekten Rosbach henvises til „Efterretning om Familien Jantzen“, Kbh. 1911, side 38-39. Det sees, at Catharina Magdalene för sitt ekteskap i 12 år hadde vært kammerjomfru hos grevinne Reventlow.

ABEL CATHARINA var födt 3 juli og döpt 6 juli 1670 i Kolding. Hun døde ugift 24 mars 1754 i Faaborg og ble begravet 29 mars i kirkens store gang.

De 2 söstre MARTHA og ANNA MARIE levet 12 desbr. 1687, da de undertegnet nedenstående andragende av s. d. Sösteren SOPHIE ELISABETH, hvis underskrift ikke er påført dokumentet, måtte være död forinnen.

Etter Joachim S.'s död innsendte hans 7 barn andragende til Kongen om dekning av farens utlegg og tilgodehavende lönn tils. 1662 rdl. 32 sk. De anföerte, at deres far intet hadde etterlatt seg og at de fleste av hans barn var så små, at de hverken kunne fortjene kost eller klær. Et litet hus, som faren hadde eiet var nettopp overtatt av kreditorene.

Farbror Hans stöttet sine brorbarns andragende, idet han ba om at 2 ödeplasser på 8 $\frac{1}{2}$ td. hartkorn i Draaby sogn uten betaling måtte bli utlagt til brorbarnene og avskrevet på deres fars tilgodehavende. De 2 plasser hadde ligget öde i over 30 år og Kongen hadde i denne tid ikke hatt nogen nytte av dem.

Den 5 febr. 1689 gikk Kristian V med på andragendet og ggl. skjöte ble så utstedt 2 mars 1689, ved hvilket ble utlagt en ödegård og et bol i Kalö amt, Draaby sogn „til afgangne Jochum Skeels Efterladte Börn oc deris Arfinger til evindelig Arf oc Eiendom.“ På denne måte fikk Joachims barn dekning for farens tilgodehavende av Staten.